

La Convenció sobre els drets de l'infant, un document viu

La Convenció de Nacions Unides és el primer tractat internacional vinculant que reconeix als infants drets civils, polítics, econòmics, socials i culturals, i que estableix mecanismes de control per a la seva aplicació als estats part

TEXT: Paloma Herrera Pastor, Protagonistes, ja! - FOTO: Héctor Landaeta

La Convenció sobre els drets de l'infant va ser aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989. És el tractat internacional més àmpliament ratificat del món: actualment, 193 països l'han assumit, tots els membres de Nacions Unides excepte els Estats Units i Somàlia.

És, a més, la primera llei internacional sobre els drets dels infants que obliga els estats al seu compliment i que estableix mecanismes de control de la seva aplicació, com és el Comitè dels drets de l'infant, al qual els estats han d'enviar informes periòdics sobre les mesures concretes adoptades per fer efectius aquests drets. Tot i això, els drets dels infants continuen vulnerant-se sistemà-

ticament a tot el planeta i existeix un gran desconeixement de la Convenció entre els professionals que s'hi dediquen a aquest àmbit, els propis nens i nenes i la ciutadania en general.

L'Estat espanyol va ratificar la Convenció sobre els drets de l'infant a finals de 1990 i Catalunya la va fer seva amb l'adopció al Parlament de la Resolució 194/III de 7 de març de 1991 sobre els



La Convenció continua sent un text molt desconegut, també entre els mateixos nens i nenes. Els estats que ratifiquen el document estan obligats també a difondre'l entre la ciutadania



drets de la infància, on es proclama, entre altres temes, l'interès superior de l'infant i s'afirma la necessitat de difondre aquests drets. El gran salt que fa la Convenció respecte la Declaració Universal dels Drets de l'infant proclamada per les Nacions Unides trenta anys abans radica principalment en el fet que la Convenció de 1989 és un text legalment vinculant que obliga els estats a prendre mesures concretes per assegurar el compliment dels drets i, a més, estableix mecanismes de control i seguiment de la seva aplicació als estats. Aquests estan obligats a adequar les seves lleis per l'aplicació de la Convenció, establir òrgans de coordinació i supervisió, sensibilitzar la ciutadania, reunir dades de gran abast, la formació, la formulació de plans d'infància o la difusió de la Convenció entre adults i infants. Així mateix, la Convenció és el primer tractat internacional que reconeix als infants drets civils, polítics, econòmics, socials i culturals, és a dir, els reconeix com a ciutadans.

Contingut de la Convenció

La Convenció sobre els drets de l'infant consta de 54 articles i de dos protocols addicionals, un sobre la participació dels infants en conflictes armats i un altre sobre la venda d'infants i prostitució i pornografia infantils. El text contempla quatre pilars bàsics o eixos transversals que s'han de tenir en compte en totes aquelles decisions o accions que afectin els infants. Aquests drets bàsics són la no discriminació (article 2), l'interès superior de l'infant (article 3.1 i 3.2), el dret a la vida (article 6.1) i el dret d'opinió o perspectiva de la infància (article 12). La Convenció és universal i indivisible i els drets que

conté, en relació a la Protecció, Provisió, Prevenció i Participació dels infants es reforcen mútuament. D'una banda, els drets civils i polítics que reconeix als infants garanteixen que aquests siguin respectats com a persones i que puguin participar en la societat i prendre part en les qüestions que els afectin. En aquest bloc es troben el dret a tenir un nom, una nacionalitat i una identitat; la llibertat d'expressió; l'accés a una informació adequada; la llibertat d'opinió, consciència i religió; la relació amb altres persones i la llibertat d'associació; el dret a la intimitat i el dret a no patir tortures ni tractes degradants.

D'altra banda, els drets socials, econòmics i culturals es preocupen perquè els nens i les nenes accedeixin a un nivell d'atenció física, salut i protecció adequades. Els infants tenen dret a ser protegits contra qualsevol tipus d'abús, maltractament o explotació i s'han de preservar contra qualsevol mal. Així mateix, els governs han d'assegurar la supervivència i el desenvolupament de l'infant i s'ha de garantir que els nens i les nenes gaudeixin de tan bona salut com sigui possible. Els infants tenen dret a un nivell de vida adequat i si les possibilitats econòmiques de les seves famílies no són suficients, els governs han d'ajudar-los a satisfer aquests drets. Tots infant té dret a una educació gratuïta com a mínim fins al nivell d'educació primària i les escoles han d'ajudar els infants a desenvolupar plenament les seves capacitats. També té dret a descansar i jugar, i a participar en tot tipus d'activitats artístiques i culturals. La Convenció també estableix mesures especials de protecció per a infants en casos excepcionals, com són els conflictes armats, l'explotació o els abusos.

El Comitè dels drets de l'infant i el compromís dels estats

El Comitè dels drets de l'infant de Nacions Unides és l'òrgan d'experts independents de tot el món que supervisa l'aplicació de la Convenció sobre els drets de l'infant pels estats que en formen part. El Comitè també supervisa l'aplicació dels dos protocols facultatius de la Convenció, relatius a la participació dels nens en conflictes armats i a la venda d'infants i prostitució i pornografia infantil.

Els estats part prenen el compromís de presentar al Comitè informes periòdics sobre les mesures que hagin adoptat per fer efectius els drets dels infants i sobre el gaudi d'aquests drets. Els estats han de presentar un primer informe dos anys després de la seva adhesió a la Convenció i posteriorment, cada cinc anys. El Comitè examina cada informe i comunica les seves recomanacions en forma d'observacions finals a l'Assemblea General de Nacions Unides i a l'estat membre, que està obligat a publicar-les juntament amb l'informe presentat.

L'Estat espanyol va presentar l'any passat conjuntament el III i el IV informe d'aplicació de la Convenció sobre els drets de l'infant a Espanya, que el Comitè analitzarà al 54a. període de sessions (del 24 de maig a l'11 de juny de 2010). Els dos primers informes de l'estat espanyol es van lliurar al Comitè respectivament al 1993 i al 1998.